

Yttrande över remiss från Landinfra Alpha 1 AB gällande en vindkraftpark vid Morskoga i Lindesbergs kommun, Örebro län

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att planerna för en vindkraftpark i Morskoga innebär betydande risker för verksamheten, dess unika datainsamling, forskning och undervisning som bedrivs inom Grimsö forskningsområde.

Grimsö forskningsstation, Institutionen för Ekologi, SLU, har i över 50 år varit ett nationellt centrum för forskning och utbildning inom viltekologi.

- Forskningsstationen startade 1974 och utgör en del av SLU:s verksamhet.
- Stationen omges av ett 130 km² stort *forskningsområde* där miljödata samlats sedan starten, och som nu utgör unika långtidsserier (>50 år).
- Forskningsområdet är en del av den nationella forskningsinfrastrukturen SITES (Swedish Infrastructure for Ecosystem Science; www.fieldsites.se) som finansieras av Vetenskapsrådet.
- SLU anser att planerna för en vindkraftpark i Morskoga innebär betydande risker för verksamheten, dess unika datainsamling, forskning och undervisning som bedrivs inom Grimsö forskningsområde (se **bild 1 och 2**).
- Det aktuella området innefattar en mycket stor del av den mest produktiva skogsmarken i forskningsområdet. En exploatering riskerar omöjliggöra datainsamling och framtida jämförande analyser av eventuella förändringar i ett variationsrikt ekosystem över tid.
- Etablering av vindkraft i området riskerar att permanent förändra förutsättningarna för pågående och framtida miljöövervakning.
- Området klassificeras vid en vindkraftsetablering som industrimark, vilket riskerar att påskynda annan framtida exploatering i strid med forskningsintresset.

- SLU understryker att en fullständig miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är nödvändig och att en fördjupad konsekvensanalys måste genomföras där SLU blir delaktig i genomförandet.

Generella synpunkter

Planområdets förutsättningar

Grimsö forskningsområde är en i Sverige unik ekologisk forskningsmiljö där världsunik miljöövervakning och långtidsserier av data samlas in, de längsta med obruten datainsamling sedan 1973. Det aktuella området är den del av forskningsområdet som är mest produktivt i relation till övriga området med högst skoglig bonitet (skoglig produktion) och är av stor betydelse för att förstå olika mätparametrars förändring över tid, och används därför i flera typer av analyser. En exploatering kan komma att medföra att områdets framtida funktion, betydelse och tillgänglighet för jämförande ekologiska studier riskeras.

Samlad påverkan – forskning och kunskapsunderlag

Etablering av vindkraft i forskningsområdet kommer potentiellt att medföra följande konkreta risker för verksamheten:

- Fasta provytor tillhörande miljöövervakningen förstörs.
- Etablerade fångstplatser av djur (fysiskt förstörs eller störs, vissa har funnits sedan 1970-talet).
- Märkning av varg och älg med helikopter omöjliggörs inom vindkraftsparken.
- Annat flygburet fältarbete som till exempel datainsamling med drönare eller helikopterinventering av älg påverkas.
- Förändrade arbetssätt och säkerhetsåtgärder för fältpersonal, såsom undvikande av säkerhetszoner, en försvårad tillgänglighet/fältlogistik eller förlorad datakvalitet kan leda till såväl ekonomisk som praktisk påverkan på forskningsverksamheten.
- Elektromagnetisk störning från verken kan påverka utrustning såsom VHF-pejlingssystem och olika sorters GPS-enheter som används för att följa märkta djur.
- Påverkan av en vindkraftpark är i praktiken irreversibel.

Därför behövs en fördjupad konsekvensanalys där SLU är involverad i hela processen.

Kontinuitet i långtidsserier

Grimsö är bas för världsunika långtidsserier rörande många olika viltarter (alla vilda fåglar och däggdjur, samt deras föda). Området är till sin funktion och sitt innehåll, unikt i Sverige. Vilket uppmärksammats av Vetenskapsrådet (SITES) och är därför dess enda fältstation för terrester ekologi i landet. Datakvalitet och reproducerbarhet över tid har varit avgörande för Grimsös framgångsrika insamling

av långa tidsserier. Vindkraftsetablering medför risker för både direkt och indirekt påverkan på möjligheter att fortsätta miljöövervakningen

Hänsyn till pågående markanvändning

SLU:s verksamhet vid Grimsö är av såväl nationellt- som internationellt intresse och utgör grund för både forskning, utbildning och miljöövervakning. Det är inte en ersättningsbar markanvändning. Förutsättningar att även fortsättningsvis använda området för praktiska moment i universitetsutbildningar liksom vidareutbildningar för länsstyrelsepersonal, kan komma att påverkas.

Klassificeringen av området som industrimark kan i sig skapa incitament för ytterligare framtida exploatering, vilket förstärker problembilden.

Specifika synpunkter

Texten bör uppdateras med beskrivning av den forskningsmässiga betydelsen för arter i området. SLU föreslår att påverkan på datainsamling, teknisk utrustning (VHF, GPS) och forskningslogistik tydligt framgår. Risken att forskningsområdets – nationella och internationella värde – tappar relevans som referensområde, måste lyftas.

SLU föreslår ett tillägg som kräver en fördjupad MKB med en särskild del som omfattar forskning och utbildning. SLU ska betraktas som sakägare och ska involveras i detaljplanering, konsekvensbedömning och samråd.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Noël Holmgren efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av platschef Grimsö forskningsstation Fredrik Sand, professor Henrik Andrén och professor Petter Kjellander vid institutionen för ekologi.

Noél Holmgren

Linda Ferngren

Yttrande över remiss från Landinfra Alpha 1 AB gällande en vindkraftpark vid Morskoga i Lindesbergs kommun, Örebro län

Yttrande över remiss från Landinfra Alpha 1 AB gällande en vindkraftpark vid Morskoga i Lindesbergs kommun, Örebro län

Bild 2:

